

KAJ NAMERAVAJO SOVJETI?

Ves zahodni svet čaka na naslednjo potezo Sovjetske zveze. Kaj bo storila? Ali bo napravila kaj pametnega, kar naj bi pomirilo svet, na primer, da bo umaknila čete s Češkoslovaškega ali vsaj močno zmanjšala njihov kontingent in dopustila nadaljevanje sprostitev procesa na Češkem in Slovaškem ter pustila Nemčijo na miru? Ali pa bo prisilila Dubčeka k odstopu, kot trenutno kaže, napravila s svojo policijo in s kvizlingi konec demokratizaciji, obdržala Češkoslovaško pod zasedbo in nadaljevala z grožnjami Jugoslaviji, Nemčiji in drugim državam, katerih vladavine, ideologije in družbene oblike z gospodarskimi sistemi vred ji ne gredo v račun? Ali pa bo celo napadla in skušala zasesti še Romunijo in Jugoslavijo? To so zaskrbljiva vprašanja, ki si jih danes vsakdo zastavlja.

JUGOSLAVIJA NE ZAUPA

Vse kaže, da jugoslavanska vlada ne zaupa Sovjetom in resno računa z možnostjo napada, zato tudi neprestano krepi obrambne ukrepe, tembolj, ker je slišati, da sovjetske čete naravnost izzivajo na njenih mejah, čer se sumljivo vrti tudi general Jakubovski. Ali pa pripravlja kak udar presenečenja celo na Berlin in na Zahodno Nemčijo? To pa bi pomenilo že začetek tretje svetovne vojne.

Dejstvo je, da je Sovjetska zveza danes država, kjer je izgubila beseda socializem vsak pomen in služi samo še za zven, za šifro, ki označuje pošastno politiko imperIALIZMA, ki požira države in narode ter je trdno odločen, da jih spremeni v pomožne bojne skupine velikoruskega imperija, podobno kot so nekdanji Huni gnali s seboj v navale na Zahod Gote in druge podjarmljene narode. Socializem pomeni danes v Sovjetski zvezi tisto, kar se trenutno zdi važno in potrebno trem ali štirim odločujočim ljudem v vodstvu in nekaterim generalom, ki verjetno ščuvajo politike ter jih prepričujejo o nepremagljivosti sovjetske armade. To je grozotna zmes nadutosti, oblastiželjnosti in nevednosti, zmes, ki je zlasti nevarna, kadar je prepričana o svoji nepremagljivosti in o upravičenosti svojih načrtov. Taka zmes je pognala v vojno Hitlerja in je že enkrat spremenila Evropo v razvaline. Zdi se pa, da se niso sedanji sovjetski voditelji iz tega ničesar naučili in da v svoji nerealistični politiki imperializma presejajo celo Stalina.

ZAKAJ RAZPIHUJEJO ARABSKI NACIONALIZEM?

Iz te perspektive se da jasno razumeti, zakaj Sovjetska zveza tako razpihuje arabski nacionalizem in revanšizem, medtem ko

grmi proti dozdevnemu revanšizmu v Nemčiji. Trenutno poročajo mednarodne tiskovne agencije, da vedno nove sovjetske vojne ladje plovejo skozi Dardanele v Sredozemsko morje in se usmerjajo proti egiptovskim pristanom ali križarijo blizu njih; sovjetske vohunske ladje pa zasledujejo premikanje ameriškega ladjevja v Sredozemlju. V Bolgariji se baje zbirajo sovjetske čete. Vse kaže, da Sovjetska zveza besno piha v vojno žerjavico na Bližnjem vzhodu, da bi ogenj vojne med arabskimi državami in Izraelom spet buhnil kvišku.

Kaj si obetajo sovjetski voditelji od tega? Očitno je, da mnogo. V primeru nove vojne med Arabci in Izraelom bi Sovjetska zveza nedvomno dala Egiptu vso možno pomoč v orožju in verjetno bi tudi kako drugače poskrbela, da bi dosegli Arabci zmago. Ni izključeno, da je pripravljena v ta namen tudi vojaško intervenirati, s še tako šibko pravno klavzulo ali tudi brez nje. S tem bi si dokončno pridobila ves arabski svet za zaveznika in bi na mah obvladala vso južno obalo Sredozemlja ter odrezala zahodno Evropo od Afrike ter jo na ta način obkolila z juga. Ta načrt se ji nikakor ne more ponesečiti, če Zahod ne bi reagiral

s splošno vojno. Tola če je Sovjetska zveza pripravljena tvegati vojno, ali če misli, da je ta neizogibna, če hoče doseči svoje cilje v Evropi, bo tvegala tudi to. Tudi v tem primeru se bo namreč znašla z zmago nad Izraelom in z arabskimi državami na svoji strani v ugodnem položaju, kar zadeva Sredozemlje in tudi pozicije proti Indijskemu oceanu

MOZNOSTI ZA SOVJETSKI PROBOR V EVROPI

Iz arabskih držav, od Sirije do Alžirije in morda tudi Maroka bi imela lahke cilje za svoje rakete v gosto naseljeni južni Evropi, katero bi povrh z zasedbo Jugoslavije, Albanije in Grčije — če bi se ji posrečila — stisnila še s strani Jadranskega in Egejskega morja. To bi ji olajšalo udar na Nemčijo. V primeru prodora v Nemčiji, kjer morda računajo sovjetski generali na učinek presenečenja, bi se proglasila Francija po teh računih najbrž za nevtralnno v vojni. Italija z močno komunistično partijo bi bila odrezana od severa in od juga, njena usoda bi bila zapečaten in Sovjetska zveza bi ostala tako gospodar Zahodne Evrope in celo Azije, razen Kitajske, kajti tudi Indija bi

(nadaljevanje na 7. strani)

„Lov na slovenskega otroka“

Te dni je deželni svetovalec LSS dr. Drago Štoka vložil daljšo interpelacijo na predsedstvo deželnega sveta v zvezi z dogodki, ki so razburili našo slovensko javnost. Svetovalec ugotavlja tole:

Ob času vpisovanja v prve razrede osnovnih šol nastajajo skoraj vsako leto neljubi spori med večinskim in manjšinskim narodom, ki tu živita. Po zakonu je staršem pridržana popolna pravica, v katero šolo hočejo vpisati svoje otroke. Navadno vpišejo italijanski starši svojega otroka v italijansko, slovenski starši pa v slovensko šolo. Pred časom se je dogajalo, da so italijanska didaktična ravnateljstva pošiljala vsem družinam, ki imajo otroka za vpis v šolo, pozive za vpis. Nato so prav taka vabila pošiljali tudi slovenski didaktični ravnatelji. Tako je prišlo do primerov, da so družine dobile po dva poziva. Da se temu izogne, je šolskih skrbnik določil, naj nihče več ne pošilja pozivov. To skrbnikovo okrožnico so spoštovali vsi ravnatelji lani meseca septembra. Letos pa so jo italijanski didaktični ravnatelji prekršili in pošiljali slovenskim staršem pismena vabila, naj svojega otroka vpišejo v njih — italijansko šolo. Skoraj vsa italijanska didaktična ravnateljstva so

se spravila na slovenske otroke in vprizorila pravi »lov na slovenskega otroka«, ugotavlja dr. Štoka v svoji interpelaciji. Ne samo to, ampak celo po telefonu so, seveda anonimno, lovili naše otroke in vpraševali starše, kako to, da še niso vpisali otroka v italijansko šolo.

Potem ko je deželni svetovalec LSS ugotovil, da škodujejo ti dogodki mirnemu sožitju med tukajšnjima narodoma; da je njihov namen ustrahovanje slovenskih družin in sprememba njihovih odločitev glede vpisa otroka v osnovno šolo; da je njihov namen otežkočati življenje in razvoj slovenskih šol in skrčiti število slovenskih šolarjev ter jih nato raznaroditi, kar je v nasprotju z normami ustave in posebnega statuta naše dežele; da je njihov namen zadušiti življenje in razvoj celotne slovenske narodne manjšine, vprašuje deželni odbor, kaj namerava storiti, da se ta špekulacija s strani italijanskih ravnateljev preneha. V zvezi s tem poziva Štoka deželni odbor, da intervenira pri šolskem skrbništvu in tudi pri ministrstvu za javno vzgojo v Rimu, da napravijo konec temu nedopustnemu lovu na slovenskega otroka in da se odgovorni ravnatelji takoj kaznujejo na podlagi obstoječih predpisov.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 29. septembra, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za kitaro; 10.00 Mercerjev godalni orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 »Pripovedka o Karlu Velikem«; 11.45 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 »Nepopoln zločin«. Radijska drama; 16.45 Revija orkestror; 17.30 Vabilo na ples; 18.30 »Ivan Mažuranič«; 18.45 Orkester pripoveduje; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Zbor »V Vodovnjec«; 20.00 Sport; 20.30 Bednarik »Pratika«; 21.00 Opretna melodije; 21.45 Sodobna glasba; 22.00 Nedelja v športu 22.10 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 30. septembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Trobentač Alpert; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Kvartet Dragotina Lavrenčiča; 17.20 Za mlade poslušavce. Car glasbenih umetnin; 17.45 Vaše čtivo; 18.00 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Iz opusa Rimskega-Korsakova in Busonija; 19.30 S Plečnikom po Italiji; 19.40 Glasovi in slogi; 20.35 Kühnov smišnjeny sbor« iz Prage; 20.55 »Vittorio Locchi«; 21.15 25 minut popevk; 21.40 Slovenski solisti; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 1. oktobra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Pianist Black; 12.00 Iz slovenske folklore; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 »Italijanščina po radiu«; 17.35 Za mlade poslušavce: Plošče za vas; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele; 18.55 Rugolov orkester; 19.10 Cankarjeve črtice; 19.20 Le-grand izvaja Porterjeve motive; 19.45 Zbor »Slavec« iz Ricmanj; 20.35 Donizetti »Linda di Chamonix«, opera v 3 dej.

♦ SREDA, 2. oktobra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Kitarist Pizzigoni; 12.10 »Brali smo za vas«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasb. potovanje okoli sveta; 17.00 Ansambel »Musici del Friuli«; 17.20 Za mlade poslušavce; 17.45 Ne vse, toda o vsem; 18.00 Ščepec pozvije; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.00 Davisov kvintet; 19.10 »Higiena in zdravje«; 19.15 Priljublene melodije; 20.35 Simf. koncert; V odmoru (21.10) »Za vašo knjižno polico«; 22.10 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 3. oktobra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Znane melodije; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pachiorjev ansambel; 17.20 »Italijanščina po radiu«; 17.40 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi 18.00 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji; 18.45 Skupini »Swingle Singers« in »Modern Jazz Quartet«; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.35 Brnčič: »Med štirimi stenami«. Drama v treh dejanjih. Igrajo člani Slovenskega gledališča, režija Gombač; 22.10 Komorne skladbe; 22.25 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 4. oktobra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 »Los Indios Tabajaras«; 12.10 »Blagovnanstvo za domačo rabo«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Bevilacqua orkester; 17.20 Za mlade poslušavce; 17.45 Ne vse, toda o vsem; 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncert. Flavtist Miloš Pahor in čembalistka Slama; 18.50 20 minut s Kentonovim orkestrom; 19.10 Evropska ideja danes: Spinelli (1) »Obnovitev nacionalnih držav«; 19.25 Orkester »The Troubadors«; 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Veseli utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.10 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 5. oktobra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 »Iz beležnice fotoreporterja Magajne«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Valčki J. Straussa; 16.45 J. in W. Grimm »Pogumni krojaček«; 17.05 Harmonikar Goldoni; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zbor »V. Mirk«; 19.00 Willy »Pat« Roon and his Wanderers; 19.10 »Družinski obzorik«; 19.25 Zabavali vas bodo; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Marodič: »Milijoni po naročilu«; 21.15 Folklorni ansambel »Lado«; 21.30 Vabilo na ples.

Strah pred diktatorjem ima globoke korenine

Kot poročajo, se je bolezensko stanje portugalskega ministrskega predsednika Salazarja nekoliko izboljšalo, zato so odložili imenovanje njegovega naslednika. Nadomestil naj bi ga prof. Marcelo Caetano, ki velja za umerjenega politika. Narava Salazarjeve bolezni — možganska krvavitev — pa je taka, da ni mogoče upati na resnično ozdravljenje, tudi glede na njegovo starost, saj ima že 79 let. Zato ima odločitev imenovanja njegovega naslednika po predsedniku republike admiralu Amerigu Thomasu drug vzrok, o katerem se je zvedelo naslednje:

Predsednik republike, ki je zvest Salazarjev pristaš, upa da bo prišel Salazar toliko k sebi, da bo sam narekoval v registrirani trak svojo odpoved, ali da ji bo pritrtil, na zastavljeno vprašanje, ali da bo sam podpisal pismo o tem. V ta namen je stalno pripravljena skupina portugalske radiotelevizije z registratorjem. S tem bi se predsednik republike izognil neprijetni nalogi, da imenuje naslednika Salazarju brez njegove pritrditve. V resnici gre za globok in nejasen, nezaveden strah — strah, ki spominja na grozo primitivnih ljudi pred božanstvom —, kot menijo tuji dopisniki v Lizboni. Salazar, ki je okrog štirideset let kot diktator vladal nad svojo državo, je vzel drugim vsakršno pobudo in vsak pogum do samostojnega odločanja. To so psihološke posledice dolgotrajne diktature, ki spravi narod v stanje politične infantilnosti.

POZIV ZA OBNOVITEV SVOBODE

Skupina ljudi v Oportu, ki so v opoziciji do Salazarjevega režima, v glavnem pisatelji, advokati in drugi ljudje svobodnih poklicev, so naslovili na predsednika republike Ameriga Thomasa odprto pismo, v katerem ga pozivajo, naj postane pobudnik za obnovo demokracije v državi.

»Država preživlja "krizo oblasti" zaradi Salazarjeve bolezni. Vodstvo narodnega življenja je prepuščeno skupinam pritiska in zakulisnih zavezništva, ki obračajo hrbet

ljudstvu in ki lahko povzročijo zato hudo nevarnost nestabilnosti,« je rečeno v odprtem pismu.

Podpisniki, katerih je okrog sto, zahtevajo razpust sedanjega parlamenta, svobodne volitve, odpravo cenzure na tisk, obnovo državljskih svoboščin in izpustitev političnih jetnikov.

Vsekakor se zdi, da je vendarle napočil konec najdaljše osebne diktature v Evropi. Četudi ni bila krvava, je bila vendarle težka in posebno saradi svoje dolgotrajnosti škodljiva za portugalski narod, ker je zavirala njegov razvoj. Njeni nasledniki, če bodo demokrati, ne bodo imeli lahke naloge, da odpravijo njene duhovne in materialne posledice.

★

Novice po svetu

V samostanu Santa Maria delle Grazie v kraju San Giovanni Rotondo je umrl 23. t.m. ponoči slavni p. Pio da Pietrelcina, ki je nosil nad petdeset let na rokah in nogah znamenje križanja (stigmata). K njemu so se zatekale po priprešnja množice ljudi iz vse Italije. Star je bil 81 let.

Sestnajstletni Elio Contino je v Milanu ubil s strelom iz ukradene dvocevke nekega moškega, z drugim strelom hudo ranil drugega, ki bo ostal slep in nem, če bo ostal živ, nato pa je posilil njegovo 39-letno spremljevalko. Ugotovili so, da je slaboumen. K zločinu ga je razvnelo gledanje filma »Gangster story«.

Slavni južnoafriški kirurg dr. Barnard je bil prijavljen sodišču, ker je brez dovoljenja sorodnikov izrezal srce neki črnki in ga vsadil nekemu pacientu. Prijavili so ga sorodniki umrle. Mnogi resni zdravniki že svare pred kirurgi, ki »kot fastrebi čakajo« (ali sploh čakajo?) na zadnji zdihljaj kakega bolnika, da mu izrežejo srce, ko je komaj nehala utripati.

Na Hrvaškem se spominjajo letos 40-letnice umora voditeljev Hrvaške kmečke (seljačke) stranke v beograjskem parlamentu, Stjepana Radića in tovarišev, kar je izkoristila monarhistična in centralistična vlada za povod, da je uvedla diktaturo, ki je za dolgo dobo paralizirala normalno politično življenje in največ pripomogla do naglega razpada stare Jugoslavije v l. 1941 pod udarom osnih sil.

Bredusem za vojaški prestiž

Sovjetska vesoljska sonda »Zond 56« je obkrožila Luno in srečno pristala v Indijskem oceanu. To pomeni nov uspeh sovjetske vesoljske tehnike (za katero seveda plačuje 200 milijonov ljudi s svojo nizko življenjsko ravnijo) in nov korak do izkrcanja na Luni, v čemer pa bi jih radi Američani prehiteli. V bistvu gre samo za vojaški prestiž med obema hegemonističnima silama. Ostali svet naj bi pa zadrževal sapo od občudovanja — nad takim razmetavanjem sredstev.

Američani so že naznanili, da pripravljajo tudi oni izstrelitev sonde, ki naj bi obkrožila Luno.

★

Nemški finančni minister Josef Strauss je napisal novo knjigo, ki je izšla te dni pri založbi Seewald-Verlag v Stuttgartu pod naslovom »Herausforderung und Antwort« (Izziv in odgovor). Knjiga je politične vsebine in obravnava evropske probleme, zlasti gibanje za združitve Evrope in vlogo Nemčije in Združenih držav v Evropi.

★

V Mehiki študentje že nekaj dni hudo razgrajajo in se pretepajo s policijo. Dozdaj je baje sedem mrtvih. Olimpiada baje ni v nevarnosti.

Sovjetski tisk in radio še nadalje ostro napadata Jugoslavijo in Tita zaradi njune podpore češkoslovaškemu »revizionizmu« in »protirevoluciji«. Pri tem računata seveda le bolj na učinek pri domačem občinstvu.

Egipčani pitajo svet z alarmantnimi poročili, da je vsak hip pričakovati izbruh nove vojne z Izraelom, seveda po — izraelski krivdi. Mislijo si: »Morda bo le kdo verjel.« Morda bo res.

★

V bolnišnici v Frosinonu je zaradi okužbe z bacili neznanega izvora umrlo šest novorojenčkov. Prebivalstva se je polotilo panično razpoloženje.

TEDENSKI KOLEDARČEK

29. septembra, nedelja: Mihael, Miha
30. septembra, ponedeljek: Jelka, Grozdana
1. oktobra, torek: Remigij, Sever
2. oktobra, Mira, Teofil
3. oktobra, četrtek: Terezija, Rezika
4. oktobra, petek: Francišek, Dejan
5. oktobra, sobota, Dunja, Placid

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphi« — Trst, ulica Sv. Franciška 20 — telefon 29-477

So se zganili tudi Laponci?

Pred nedavnim smo prinesli članek o življenju Laponcev v severni Norveški, Švedski in Finski, katerih zadeve ureja poseben Vsenordijski svet za Laponce. Vendar se zdi, da Laponci niso več zadovoljni s tako paternalistično, četudi pošteno mišljeno politiko do njih. O svojih zadevah bi radi sami odločali.

Pred kratkim je bila v kraju Luleaa v severni Švedski konferenca za polarna področja v treh skandinavskih državah, na katerih je norveški profesor Guttorm Gjessing poudaril v svojem govoru, da je potrebno temeljito spremeniti politiko do Laponcev (ki se sami imenujejo Sami). Nujno je rešiti Laponce pečata nekakega kolonialnega ljudstva, ki ga še vedno nosijo. Vse predolgo časa so jim uprave skandinavskih držav odrekale pravo človeško dostojanstvo, je dejal. Če se ne bodo odločile za drugačno politiko, lahko pride do resnih sporov z njimi. Po vsem svetu plamene osvobodilni upori in revolucije, mnogi narodi se trgajo iz vezi, s katerimi so bili privezani na

tiste, ki so jim hoteli gospodovati. Zato je pričakovati, da bo to gibanje kmalu seglo tudi do Laponcev. Laponcem je treba omogočiti popoln razvoj njihove narodne kulture in dati njihovem jeziku popolno enakopravnost. Ni dovolj skrbeti samo za njihovo materialno blaginjo, treba je dopustiti, da dajo tej tudi duhovni cilj. Časniki, radio in televizija morajo veliko več poročati o problemih laponskega ljudstva in pri reševanju teh problemov morajo v veliko večji meri sodelovati Laponci sami, za kar jim je treba dati priložnost. Predvsem jim je treba dati možnost za šolanje, tako da bodo mogli sami sodelovati v višji upravi in javni ter zasebni dejavnosti v svoji laponski deželi.

Treba je napraviti konec navadi, da so vsa vodilna mesta na Laponskem zasedena z Norvežani, medtem ko so zaposleni Laponci le v službah, ki ne zahtevajo strokovne izobrazbe ali v najboljšem primeru na podrejenih mestih, je nadaljeval prof. Gjessing.

Njegove naslednje besede pa zaslužijo, da jih navedemo dobesedno, ker so prav tako veljavne tudi za odnos drugih državnih administracij do narodnih manjšin: »To pa pomeni, da je treba šolstvo do temelja spremeniti. Otrokom je treba omogočiti, da se popolnoma nauče tako svojega materinega jezika kot norveščine. Dati jim je treba pouk, ki bo vseboval ne le laponsko zgodovino in kulturo, ampak bo tudi izhajal iz tistega, kar je otrokom znano in domače, in to je treba prikazovati ne kot nekaj primitivnega in manjvrednega, ampak kot živo, aktivno civilizacijo, ki je enakovredna zahodni industrijski civilizaciji. Tudi v šolah za norveško govoreče šolarje tako na Laponskem kot južneje je potrebno izboljšati pouk o laponski kulturi in preteklosti. Šele ko bo izbrisan z Laponcev pečat manjvrednosti, bodo zadobili ti spet zaupanje v lastno kulturo in s tem v same sebe ter bodo sposobni pokazati svoje latentne ustvarjalne moči v polni meri, na gospodarskem, intelektualnem in čustvenem področju. Zaupanja v življenje pa ne more imeti

narod, ki živi v stalnem strahu, da bo država »pojeda njegovo deželo košček za koščkom, kakor to služi interesom kapitala.«

Prof. Gjessing je zaključil svoj govor z besedami: »Morda velja to posebno še za birokrate v ministrstvih in ravnateljstvih, a dejansko velja nam vsem, da namreč nimamo dovolj fantazije, da bi videli, da je še mnogo drugih načinov za reševanje današnjih problemov in ne le naš način. In ker daje civilizacija tako nesorazmerno važnost prestižu gospodarske moči, morda ne moremo razumeti, da so lahko druge vrednote najmanj enako dobri kriteriji za človeško vrednost kot denar in moč. V našem etnocentričnem provincializmu pojmujejo laponsko vprašanje kot lokalno vprašanje, in ravno zato je naš odnos do Laponcev kolonialen. Sicer res ne uganjamo rasne diskriminacije do Laponcev, a uganjamo trdosrčno kulturno in socialno diskriminacijo. Laponce sicer sprejemamo v norveško družbo, posebno na jugu, a ne kot Laponce, ampak samo v taki meri, kolikor so se prilagodili norveškemu industrializiranemu kulturnemu okolju in dokazali, da so sposobni, da se uspešno potegujejo za vključitev v »visoko norveško civilizacijo«.

Z druge, posebno s strani nekaterih švedskih udeležencev konference pa je bilo slišati pomisleke, da se Laponci sami žele vključiti v industrijsko družbo, ker da pastirsko gospodarstvo ne more vseh prerediti. Zato naj bi ponesli industrijo tudi k njim.

Iz Trsta

NATEČAJI

Finančno ministrstvo je razpisalo natečaja za:

- 100 mest podprokuratorja v staležu posebne službe pri Periferični Upravi indirektnih davkov. Pogoja: diploma višje srednje šole; starost 18-30 let. Zapadlost 10.10.1968 (Uradni list št. 202 z dne 10.8.68).
- 99 mest podračunovodje pri Periferični Upravi indirektnih davkov. Pogoja: diploma višje srednje šole; starost 18-32 let. Zapadlost dne 16.10.1968. (Uradni list št. 207 z dne 16.8.68.)

SPD »TABOR« - OPČINE

Prigled v nedeljo 29. septembra 1968 v Prosvetnem domu (v dvorani in na prostem) proslavo ustanovitve čitalnice na Opčinah in vstaje proti fašizmu.

Spored:

ob 12. uri odkritje spominske plošče na Prosvetnem domu ob 100-letnici ustanovitve slovenske čitalnice. Nato polaganje vencev na spomenik padlih na openskem pokopališču.

Ob 15.30 KULTURNI SPORED, pri katerem sodelujejo: openski mladinski zbor Glasbene matice; openski cerkveni pevski zbor; domača dramska skupina z dvodejanko

»PEPČE SE ŽENI«

v openskem narečju
Igra godba Parma iz Trebč.

Sledi družabna zabava s plesom. Igra ansambel »Kras«. Poskrbeli smo tudi za domačo kapljivo in prigrizek. Prireditev bo ob vsakem vrenju. Vljudno vabljeni!

F.J. * 33 SMRT V POMLADI

Mislil je na leta, ko je hodil v gimnazijo, in ko je mati garala in si pritrgovala od ust, samo da je bil dostojno oblečen, da se mu ni bilo treba sramovati pred mestnimi sošolci, in da je spravila skupaj za knjige in kar je še treba. Le težko sta shajala, toda mati je vztrajala, medtem ko so trdni kmetje jemali otroke iz gimnazije, ker niso zmogli stroškov. Zadnja leta gimnazije je že laže šlo, tedaj je že sam nekaj zaslužil z inštrukcijami in je včasih razveselil mater s četrt kilograma kave ali z novo naglavno ruto. Mati pa je začela spet upati v življenje. Še preden je začel hoditi v gimnazijo, je že sanjarila, da bo postal duhovnik. To je bila največja čast, ki jo je mogel po njeni pameti doseči. Morda je na tistem tudi upala, da bodo potem ljudje pozabili na njen prestop. Tej materini želji se je brez upiranja vdal, četudi ni čutil posebnega veselja za duhovski poklic. Ni hotel razočarati matere, povrh pa je bil še skoraj otrok, po svojem presojanju življenja, ki ga še ni poznal. Zato se mu je zdelo, da se mu ne bo težko odpovedati. Toda v bogoslovju je počasi spoznal, da ga življenje, ki struji zunaj debelih zidov stare bogoslovne stav-

be, vedno bolj mika in da se mu ni lahko odpovedati. Spoznal je, da ga prava odpoved šele čaka in da ni samo enkratna in dokončna, ampak tisoč odpovedi; vsak dan in vsaka ura zahteva in bo vedno zahtevala svojo. In prav toliko je bilo mikov, s katerimi ga je vabilo življenje. Ljubil je knjige in miselni svet, ki so mu ga posredovale, toda tajnega gladu po življenju zunaj mu niso mogle utešiti. Ta glad pa je zdaj še huje glodal v njem. Čutil se je nesrečnega in neodločnega. Včasih ga je vsega prevzelo koprnenje po življenju in po Majdi, potem pa ga je spet postalo sram, da bi povzročil materi takšno razočaranje.

Dolgo je sedel za mizo, naslanjal glavo v dlan ter se boril sam s seboj. Potem pa je zaslišal skozi odprto okno vrisk in smeh otrok, ki so se igrali na cesti, in ko je dvignil oči, je videl, da je zunaj sonce in modro nebo nad širnim, zelenim poljem. Nenažno se mu je zazdelo, da ga stene sobe tesnijo, da mu stiskajo srce in da ga zrak v koči duši in zastruplja s svojo tiho otožnostjo. Vstal je in na slepo segel po neki knjigi v knjižnici; stisnil jo je pod pazduho, ne da bi pogledal naslov, ter stopil iz koče. Matere ni bilo videti, gotovo je še vedno ždela na pručici v kuhinji in se vdajala svoji bolečini. Ob misli na to ga je stisnilo pri srcu, toda ni mu dalo, da bi stopil k njej in jo potolažil. Saj ni vedel, kaj naj ji še reče. Moral je prej sam v sebi odločiti to stvar.

(dalje)

S Tržaškega

Lepa „kraška ohcet“

V soboto in nedeljo so se odvijali v Velikem Repnu in na Repentabru stari obredi »kraške ohceti« (svatbe), katero je organizirala zadruga »Naš Kras« v zvezi s prenovitvijo in odprtjem stare repenske hiše, v kateri je urejen etnografski kraški muzej. »Ohcet« je bila prava, četudi je v začetku mnogo ljudi mislilo, da gre samo za namišljeno folklorno svatbo — poročila sta se gospodična Mira Piščanc in gospod Angel Krmeč. Veliko zakonske sreče jima je zaželelo na tisoče ljudi, ki jih je njuna ohcet z lepimi starimi običaji privabila oba dni, zlasti v nedeljo popoldne, v Repen. Poroka je bila dopoldne v repentaborški cerkvi, veselo praznovanje pa popoldne, s folklornim nastopom, ki mu je dala mik zlasti znana in najboljša slovenska plesna folklorna skupina »France Marolt« iz Ljubljane, pa tudi pevski zbor »Vasilij Mirk« s Proseka-Kontovela pod vodstvom Ignacija Ota in domači moški pevski zbor pod vodstvom Mirka Guština. Za ples pa je igrala skupina »Slak« iz Ljubljane, ki je tudi ni treba še posebej hvaliti. Bilo je veselo in prijetno, pristno in »naše«, kar so dokazovali sami veseli, zadovoljni obrazi, kljub grozečemu vremenu.

Vprašali smo kot vestni kronisti nekatere fante in dekleta, če si še želijo takih »ohceti«.

»Seveda, vsako leto,« so rekli. Istega mnenja so bili starejši, domačini in obiskovavci.

Zelo veliko je bilo narodnih noš. Neko brhko dekle se je pohvalilo s svojo pristno staro ljudsko nošo:

»V tej noši se je poročila moja "nuona!"«

Želimo ji, da bi se kimalu tudi ona v isti noši in da bi bilo na njeni ohceti prav tako domače, lepo in veselo.

OBČNI ZBOR SLOVENSKE PROSVETE V TRSTU

V torek, 1. oktobra bo redni občni zbor Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3. Vabljeni so delegati včlanjenih prosvetnih društev.

Začetek ob 19.30.

ALFONZ GUSTIN S COLA NOVI PREDSEDNIK KZ

V četrtek 18. t. m., se je sestal glavni svet Kmečke zveze, da izvoli novega predsednika, razpravlja o delu strokovne organizacije po občnem zboru in odobri sklepe izvršnega odbora ter sklepe o nadaljnjem delu.

Glavni svet je najprej počasil z enominutnim molkom spomin pred kratkim umrlega dolgoletnega predsednika Josipa Škerka. Nato je podpredsednik Kodrič povabil upravnega tajnika Volka, naj poroča o delovanju izvršnega odbora in o delu, ki ga je organizacija opravila od aprilskega občnega zbora do danes. Po daljši razpravi je glavni svet odobril delo izvršnega odbora in nakazal smernice za nadaljnje delovanje organizacije.

Nato je glavni svet po krajši razpravi soglasno izvolil za novega predsednika Kmečke zveze Alfonza Guština s Cola, ki je bil dozdaj podpredsednik. Na njegovo mesto pa je bil izvoljen Alojz Debelis od Magdalene.

Novi predsednik se je zahvalil glavnemu svetu za izkazano zaupanje in obljubil, da si bo po svojih najboljših močeh prizadeval za vedno večje uveljavljanje strokovne organizacije v korist vseh naših kmetov in našega kmetijstva. Za zaupanje se je zahvalil prav tako novi podpredsednik Alojz Debelis, in se obvezal, da bo prispeval k uspehu organizacije.

Glavni svet je na koncu še imenoval strokovne komisije za vinogradništvo, vrtnarstvo, cvetličarstvo, živinorejo, dvolastnike, združništvo in tisk.

DR. SLAVKO KRANJEC zobozdravnik specialist

ordinira dnevno od 16. do 20. ure v ulici Lavatolo 4/I (pri trgu Oberdan) v prenovljeni ambulanti dr. Hlavatyja - tel. 29-248

Začetna sv. maša za dijake učiteljskega »A. M. Slomšek« bo v torek, 1. oktobra, v cerkvi pri Sv. Ivanu. Začetek ob 9.30.

Naslednji dan se prične redni pouk.

★

Radio Trst A bo začel oddajati serijo predavanj o Združenju Evropi, ki je bila letos na programu zborovanja v Dragi. Prvo predavanje bo v prihodnjem tednu.

★

Vinko Beličić je napisal za goriško Mohorjevo družbo daljšo novelo z naslovom »Obiski«, prežeto z njegovo značilno lirično satiričnostjo.

PREJELI SMO

Prejeli smo s prošnjo za objavo naslednje daljše pismo, ki ga radi objavljamo, ker govori o slovenski šoli, ki nam mora biti vsem pri srcu (uredništvo).

V današnjem času naglih in večkrat površnih odločitev me poleg tolikih naših »grehov«, (medsebojni pogovor v italijanskem jeziku, itd.) najbolj zaboli odločitev slovenskih staršev, da vpišejo otroka v neslovensko šolo. Človek se ob takih "škandalih" vprašuje, čemu taka odločitev, pa si ne zna odgovoriti. Izgovor, da otrok ne bo dobil službe, ko doraste, je absurd, izmišljotina brez vsake podlage, kajti statistike govore slovenski šoli vpriid: v dnevnem časopisju iščejo stalno zaposlitev za ljudi, ki znajo oba jezika. Izgovor, da se bo otrok v italijanski šoli več naučil je sad neumnosti, ker so profesorji na vseh šolah po vsem svetu enaki: dobri in slabi, marljivi in manj marljivi, podkovani v svojem predmetu in površni v učenju. Izgovor, da smo Slovenci vedno nekje zapostavljeni, polni kompleksov in da je zato »bolje, da moj sin ne bo imel tolikih problemov, kot sem jih imel jaz,« ampak da bo postal polnopraven član »velike družine«, je izgovor boleznih ljudi, ki jih mučijo manjvrednostni kompleksi in pa neuspehi. V življenju hočejo za svoj neuspeh zvrniti krivdo na narodno pripadnost. Kajti dejstvo je, da danes vzamejo človeka vedno bolj v službo po njegovi sposobnosti, znanju, marljivosti, zavzetosti. Danes se doba priporočanja (raccomandazioni) vedno bolj umika dobi legalnih konkurzov, kjer kandidate upoštevajo glede na njegovo znanje. Drugače si ne morem zamisliti, kako to, da imamo na tržaški univerzi vrsto asistentov in docentov slovenskega jezika, ki so tudi zelo izpostavljeni kot Slovenci — bodisi da delujejo na tem ali onem javnem področju — kot tudi dopisnika italijanske radiotelevizije, ki je napravil slovenske šole.

Vse to bi morali znati predvsem naši intelektualci, kot so učitelji, profesorji, odvetniki itd. Delavcu, ki je pod vplivom ambienta v tovarni, ni dosti zameriti; tudi ni zameriti našemu predmestnemu buržuju, ki misli da se bo njegov sin dokopal do tistih ambicioznih ciljev, ki jih on ni dosegel; ti so pomilovanja vredni in konec.

Pač pa ne morem najti besede, da bi dovolj obsodil tiste naše učitelje oz. učiteljice, ki učijo na slovenski šoli, živijo od »slovenskega kruha«, pa ti otroka meni nič tebi nič vpišejo na italijansko šolo. O tem je zadnjič lepo napisal Vaš list. In teh učiteljic — vsaj tako so mi rekli njihovi kolegi — je danes nič manj kot 24!! Stiriindvajset narodnih odpadnikov hrani torej slovenska šola. Če ni to zafrakcija nas vseh in vsega našega prizadevanja na narodnostnem polju. Kaj naj napravimo s temi narodnimi propalicami? Predvsem bi akcija vseh zavernih Slovencev morala težiti za tem, da se jih nekako izloči iz slovenske družbe, oz. popolnoma sami in odbije vsaka pomoč. Isto bi morali napraviti z vsemi ostalimi sloji, ki dajo otroka v italijansko šolo, pa naj gre za uradnika ali odvetnika. Niso vredni naše prijazne besede, razumevanja, če ne znajo prisluhniti klicu: »Mama, tudi jaz hočem v slovensko šolo!«

Zdaj ko sem vrzel svojo bol in svojo jezo na papir, zdaj mi je seveda nekoliko bolje. Vem, da

(Nadaljevanje na 7. strani)

UPRAVA TRŽAŠKE KNJIGARNE

se oprošča vsem odjemalcem in prijateljem, ker so njeni prostori še vedno zaprti zaradi zakašnitve preureditvenih del, fiktivno pa jih prosi za razumevanje. Oddolžila se jim bo tako, da bo pač knjigarna po zaključenih delih prostornejša in privlačnejša.

UPRAVA TUDI OPOZARJA, DA SE ZA NAKUP ŠOLSkih KNJIG IN DRUGIH POTREBŠČIN LAHKO VSAKDO ZGLASI V PRVEM NADSTROPJU NAD KNJIGARNO

tržaška knjigarna

TRST, UL. SV. FRANČIŠKA 20 - TELEF. 61-792

SKLEPI OBCINSKEGA SVETA

Na zadnji seji goriškega občinskega sveta so mestni možje razpravljali o tekočih javnih zadevah. V prvi vrsti so sklepali o potrebi novih šolskih poslopij za trgovsko šolo in nekatere otroške vrtce. V šolske namene namerava občina odkupiti tudi poslopje bivše GIL blizu bolnišnice usmiljenih bratov v ulici Diaz. Kupna cena se vrti okrog 50 milijonov lir. Za vrtce pa bo potrebnih 93 milijonov lir. Občinski svet je tudi odobril strošek sedem in pol milijona lir za nakup šolskih knjig potrebnim dijakom in za njih prevoze v šolo. Svetovavca Sanzin in Sfiligoj sta se potegnili tudi za prevoz šolarjev z Oslavja v Pevmo.

Na isti seji so vzeli na znanje tudi odstop misinskega svetovavca Cossovela in potrdili njegovega namestnika, zobozdravnika dr. Fonzarija.

OSNOVNE ŠOLE

Ta teden vpisujejo starši svoje otroke v osnovne šole. Tudi slovenski starši vršijo svojo dolžnost v blagor svojih sinov in hčera. Vsi najbrže še ne, ker slepota in narodna zavrženost pri nekaterih starših in družinah še prevladuje. O tem nerazumljivem zadržanju smo in bomo še govorili. Za zdaj naj poudarimo, da se je slovensko osnovno šolstvo v Gorici še utrdilo.

Na slovenski osnovni šoli v ulici Raddaccio bo nameščena letos še ena stalna učiteljska moč. Že pred leti je sindikat slovenskih šolnikov v posebnih vlogah na pristojne oblasti pojasnjeval potrebo dveh učnih moči na tej večrazrednici. Na sindikatovo pobudo so starši podpisali tudi posebno prošnjo. Lansko leto je šolsko skrbništvo pristalo na nastavitve še ene učiteljice. Za novo šolsko leto pa je osrednja šolska oblast ustanovila še drugo stalno učiteljsko mesto na tej šoli.

Konec pevskih tekem

V nedeljo zvečer so nastopali ob polni telovadni dvorani v Gorici tisti zbori, ki so zmagali v folklorni skupini sedmega mednarodnega tekmovanja pevskih zborov. Pred nastopom je župan Martina poudaril v krajšem nagovoru vedno višjo raven teh pevskih tekem in njih pomen za zблиžanje narodov.

Prvo palmo zmage je odnesel v polifonski in v folklorni pesmi slovaški akademski zbor iz Brna, in sicer v vrsti ženskih in mešanih zborov. V vrsti moških zborov polifonske glasbe pa je zasedel prvo mesto zbor Grion iz Tržiča.

Izmed jugoslovanskih zborov je prišel v polifoniji mešani zbor Moša Pijade iz Zagreba na tretje mesto (88,3 točke s štirimi točkami manj kot mešani zbor iz Brna - 93,5 točke). Med ženskimi zbori pa je v polifoniji »France Prešeren« iz Kranja na drugem mestu (27,9 točke); ženski zbor z Jesenic pa na tretjem mestu (84,5 točke).

Nedelja je bila posvečena folklorni glasbi. Čuden slučaj je bila sočasnost vrednotenja folklorne glasbe. Medtem ko so jo zbori predvajali v Telovadni dvorani, so o njej teoretično razpravljali znanstveniki v veliki grajski dvorani.

V kategoriji D (mešani zbori - folklorne pesmi) so na prvem mestu zopet gostje iz Brna, sledi jim zbor iz Zagreba, ki po kvaliteti prav nič ne zaostaja za prvakom. Tretje mesto si je priboril zbor »Tartini« iz Trsta. V kategoriji E (moški zbori - folklorne pesmi) je ostal zmagovalci zbor Illersberg iz Trsta, ki v folklorni ni nastopil; tu se je postavil tudi z eno Gotovčevsko skladbo. Sledijo mu po tekmovalni izbiri zbori iz Zagreba in Tržiča. V zadnji kategoriji F, ženski zbori s folklornimi skladbami, so zmagale Slovačkinje iz Brna; za njimi so se pa po vrsti uvrstili ženski zbori iz Zagreba, Kranja in Jesenic.

Srednjeevropsko kulturno srečanje

Dne 26. t. m. se je končalo III. srednjeevropsko kulturno srečanje, katero prireja goriški kulturno politični obzornik »Iniziativa Isontina« s sodelovanjem deželne uprave in pod pokroviteljstvom italijanske komisije pri UNESCO, odbora pri Združenih narodih za socialno-kulturna proučevanja.

Prvo tako zborovanje je bilo na goriškem gradu leta 1966 in je bilo posvečeno razpravam o idejnih tokovih v srednjeevropski poeziji. Naslednje leto je bilo podobno srečanje posvečeno srednjeevropski prozi. Letošnje pa je zajemalo snov o vrednotah in funkciji ljudske kulture.

Začelo se je v sredo popoldne v grajski dvorani deželnih stanov ob prisotnosti najvišjih deželnih predstavnikov in zastopstev iz Italije, Jugoslavije, Madžarske, Češkoslovaške, Nemčije in Avstrije. Jugoslovanska delegacija je štela 143 članov, med temi sedem Slovencev: prof. Emilijana Cevca, Aleksandra Colnika od ljubljanske televizijske postaje, prof. Uroša Kreka z glasbene akademije, folklornega strokovnjaka Nika Kureta, našega rojaka in narodopisca Milka Matičetovega, profesorja etnologije Vilka Novaka in dr. Valensa Vodnika z ljubljanskega glasbeno-narodopisnega zavoda. Vsi ti so živo sodelovali bodisi kot predsedniki sej bodisi kot referenti z velikim in stvarnim uspehom. Matičetov je predaval o slovenski ljudski pripovedni pesmi; Cevc o ljudski in gojeni umetnosti, Novak o mediteranskih, alpskih in panonskih vplivih na slovensko ljudsko umetnost.

Prvi dan je pozdravil zborovalce, ki so do kraja napolnili veliko dvorano, goriški župan Martina z običajnim poudarkom o vlogi Gorice kot mosta med tremi kulturami, ki se dopolnjujejo. Prvo predavanje je imel prof. Bronzini o nacionalizmu in evropeizmu italijanske narodne pesmi. Podoben referat je že imel v Zagrebu. Govor je bil odločno predolg in premalo živ. Hiba tega zborovanja je bila tudi prenatrpanost z referati; do doset na dan! Niso tudi bili na tako visoki ravni kot lani in predlanskim, ker so nekateri zajeli preozek krog, brez sinteze in primerjave s podobnimi pojavi v srednjeevropskem merilu in niso jasno prikazali obraza ljudske glasbene in jezikovne izrazne folklorne posameznih srednjeevropskih etničnih skupin.

Obisk se je vsak dan manjšal. Letos smo opazili tudi dosti manj mladine kot prejšnja leta. Pomanjkljivost — da evfemistično izrazimo — se je zaznala tudi v tem, da niso prireditelji uradno povabili k sestankom kulturne predstavnike slovenske manjšine v Italiji. Prav primerno bi tudi bilo, če bi odkazali nekaj časa za kak referat o ljudski kulturi primorskih in beneških Slovencev. Isti dan bi bili udeleženci lahko pričeli naših kraških starožitnosti pri dobro uspeli prireditvi »Kraška ohcet« na Repentabru.

Pozitivno pa moramo oceniti skrbno organizacijo tudi tretjega kulturnega srečanja v Gorici in pa sočasno prevajanje tudi v slovenščino.

Omenjene bistvene hibe pa upamo, da bodo pri naslednjih takih srečanjih odpadle in bo dosežen njihov plemeniti cilj kulturnega spoznanja in zблиžanja narodov Srednje Evrope. r.b.

POROKA

V soboto sta se poročila gđc. Suzana Ličer in Franco Balducci. Nevesta je dokončala pred nekaj leti slovensko učiteljske v Gorici in je sedaj nastavljena v šoli na zavodu za gluhozorne v bližini Novare. Zenin je tudi tam za učitelja.

SOLSKA MASA

Ravnateljstvo enotne slovenske srednje šole v Gorici obvešča dijake in dijakinje, da bo šolska masa za začetek šolskega leta 1968-69 v torek, 1. oktobra, ob 10. uri v stolnici.

Dijaki in dijakinje naj se zberejo do 9.30 na šolskem dvorišču, od koder bodo šli v spremstvu v cerkev.

ZAHVALA

Žena, otroci in sorodniki se ob izgubi predragega in nepozabnega moža in očeta

SIRKA PEPIJA

iskreno zahvaljujejo duhovniku, lovcu, pevskima zboroma, čč. sestram, prijateljem, darovavcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z družino

Družini Sirk, Kristančič in sorodniki

Kormin, 26. septembra 1968

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Utrinki iz preteklosti...

Spričo nekaterih literarnih poročil v »Novem listu« sem se resno zbalala, da Slovenci v zamejstvu ne poznajo dovolj pesnika ANTONA Vodnika*). Ali Vas smem spomniti nanj?

3. oktobra 1965 — pred tremi leti — zjutraj je iz bolnišnice dr. Petra Držaja v Ljubljani zapel telefon: »Pravkar je umrl Anton Vodnik.« Saj je že dalj časa umiral, ugašal kot plamen brez olja, saj je živel s smrtjo in v njenih svetlih sencih vsa leta svojega pesniškega snovanja in vendar je vil ta klic zame apokaliptično pretresljiv. »V templu se je zagrinjalo pretrgalo po sredi...« A neumrljiva kristalna bit tega krhkega življenja je vedno svetleje žarela. Kot v preblisku so se vrstile pred menoj podobe naše zares dragocene mladosti: Slovenska univerza v pravcatem začetniškem mladeniškem zaletu; študentje napeti kot tetiva, ustvarjalno zanesenjaški...

V germansko-romanskem seminarju se zbiramo. Tam ob oknu vedno sedi Srečko Kosovel, kot da ne hodi ne spat, ne jest. Samo piše, piše. Ureje »Mladino«. Iz umetnostno-zgodovinskega seminarja poleg se izza debelih očal zasvetijo otroške oči Antona Vodnika, ki ureja »Križ na gori« (1924-1927) — glasilo »napredne« katoliške mladine, ki vodi strastno borbo proti političnemu katolicizmu in v zares koncilskih dimenzijah razmika ožine in utira pot subjektivne prepričanosti in svobodni spoznavni kreativnosti religioznega človeka. S tako »nezaslišano« tvegavostjo in drznostjo si je naprtil maščevalno sovraštvo cele stranke; sem pa tja so ga klicali na zagovor. Veliki škof Jeglič je hotel osebno ukoriti te »predrzne fant«. Herezija pa taka! V reviji vse rdeče podčrtano! A Tone se ves nasmejan vrne iz škofoje, češ, da je škofu po njegovi razlagi postalo vse jasno, da blagoslovlja to plemenito hotenje in — celo da denarni prispevek za novo številko »Križa na gori« pokloni. Za vsako številko smo morali denar naprej zbrati).

Dovolite, da pribijem tole: Brez »Križa na gori«, ki ga je ustanovil in štiri leta krmaril Anton Vodnik in dajal smer in vsebino celotnemu gibanju, bi tudi poznejšega, seveda zrelejšega »Dejanja« ne bilo.

Anton Vodnik

Kakor v sanjah

*Kakor v sanjah hodim, hodim
v domačo vas, ko večer gori
v daljavi, ko se odpira
kakor zlata dver —
ko na sredo polja dim diši,
ko v mraku voda štopotá,
ko se v drevju veter umiri
in češnjev cvet
na mojo pot sneži...*

*Kakor v sanjah hodim, blodim
na domača polja, kamor spomladi
od vseh strani vetrovi prihajajo,
šotore višnjeve razpenjajo —
za jagredi na mokre travnike
s prečudnimi rožami,
ki me v srcu bolijo
kakor smehljaji žalostnih angelov —
k modrim studencem,
ki v njih
se nepozabljivo oblaki zrcalijo...*

*Kakor v sanjah, slepec, hodim
med petjem vseh zvonov
pod topli rodni krov,
med skednje in hleve,
kjer z zemljo sope živina v temi —
in kakor tat se naskrivaj postavim
v vaš molčeči krog,
očetje davno mrtvi.*

*Izpregli ste konje in vole,
spravili brano in plug,
koso, motiko in srp —
in sredi neke jesenske noči
med šumenjem vlažnih vrb
postali vse težji in težji
in kakor sad medeni legli
v božje šrambe in kleti.*

Pa najsi se je tudi s pravcato savonaroisko zagnanostjo vrgel v »reformacijsko vojno«, je bila pa vendarle njegova prava domena — poezija. Prvi dve zbirki »Zalostne roke« (1922) in »Vigilije« (1923) prinašata že ostre obrise njegove pesniške podobe: Doživetja in čustva so mu le projekcijska osnova za prodor v neotipljivi svet brezdvomne, neopredeljive, brezmejne, absolutne, da, poslednje resničnosti. Do te resničnosti ga vodi smrt. V tem vidim jedro njegove pesniške konstitucije, ki se prikazuje v raznih razvojnih variantah.

Upam, da se bo kdo od literarnih zgodovinarjev lotil analize Vodnikovega pesniškega sveta. Morda bo bolj zanimivo, da povem kakšne komercialne sposobnosti je razvil Tone ob svojih pesniških zbirkah. Le kako bi dobil založnika? Odkod vzeti denar? Pa je izvohljal, da živi v Radovljici petičen mož, ki ima dokaj razumevanja za potrebe mlade slovenske kulture in se ga od časa do časa lotijo tudi mecenski popadki. To je bil gospod Resman. Nanj se je obrnil in brez prosjačenja uspel. Zmagoslavno je prinesel iz Radovljice za tisk »Vigilij« potrebni denar — menda je bilo to 5000 dinarjev — in zbirka je bila takorekoč čez noč natisnana. Prodajal jo je pa kar sam in neverjetno hitro toliko iztržil, da je, seveda tudi zmagoslavno, odšel v Radovljico vračat izposojeni denar, ki ga pa ni mogel oddati. Saj g. Resman ni in ni mogel verjeti, da so med mladimi slovenskimi pesniki tako resni dolžniki, in mu je denar poklonil — na oltar slovenske kulture. In prav na to osrečujoče dejstvo sva se spomnila, ko je žirija slovenskih pisateljev leta 1965 izbrala Antona Vodnika za Prešernovo nagrado, ki pa je po odločitvi velikega literarnega inkvizitorja, ki je »užival zaupanje«, stekla skozi druge kanale tja k bolj zaslužnim kulturnim ustvarjalcem. Seveda je bilo hudo, ko so bile že nekaj mesecev sem vse cigaretné škatlice popisane z vedno spreminjajočimi se proračuni, ko bi le dobil Prešernovo nagrado... To bolečino je Anton Vodnik bridkeje občutil kot prostaško kritiko »pesniškega tovariša« v Delavski enotnosti ob izidu zbirke »Srebrni rog« 1948.

Čeprav marsikateri slovenski kritik ni imel posluha za denaturalizirano lepoto Vodnikove poezije, so pa vendarle njegove pesmi izšle v prenekaterih inozemskih antologijah. Znani italijanski slavist Luigi Salvini, dober poznavalec slovenskih literatur, je v antologiji slovenske poezije »Sempreverde e rosmarino«, ki je leta 1951 izšla v Ri-

mu, pokazal globoko razumevanje Vodnikove subtilne lirike. Steje ga med najizvirnejše slovenske lirike med obema vojnama, ki pa da še ni dobil zasluženega priznanja... (Naj pripomnim, da mu je Državna založba Slovenije izdala zadnjo zbirko »Sončni mlinci« — 1964 z globokim razumevanjem direktorja Ivana Bratka in urednika Kajetana Koviča, kar je Tone znal z velikim zadovoljenjem sprejeti in ceniti.)

Od pisalne mize, kjer je opravljal težaško delo lektorja Jugoslovanske knjigarnice in Mohorjeve družbe, ki je spričo Vodnikove skrupulozne tenkočutnosti za jezik postalo ež kar neznosno, se je preselil v kuhinjo pred dva topola, ki sta mu razmikala mali asketski prostor v vseirska prostranstva. Tu je dobesedno pel svoje pesmi. Docela amuzičen za vsakršno glasbo, je svoj verz oblikoval z neverjetnim poslušom za imanentnost doživljajske muzike. Kakšna dragocenost je beseda, ki teši stvariteljsko strast poeta, to sem spoznala pri oblikovanju njegovih verzov. Kako je čvrstil nosilnost ritma! Kolikokrat je zapel svoj verz v raznih variantah! In kadar je nehal, se je tam od nekdaj oglašil otroški glasek: »Še, še, še!« Krhek kot je bil, pa pri svojem delu ni za las popustil, dokler ni bila pesem lik, izoblikovana do zadnje črke Kakšen napor, neizprosni diktat notranjega spoznanja, ki ga hoče postaviti pred človeka, da bi ga s seboj vred doživel. In ko je ta vseirski poet postajal vsak dan tudi telesno subtilnejši in je kar kopnel kot sneg spomladi, pa res nisem mogla reči drugega kot: »Slep je, kdor se s petjem ukvarja...«

»In koga si imel najrajši« smo ga vpraševali. Ne da bi kaj premišljeval, je odgovoril: »Profesorja dr. Antona Breznika.« — »Zakaj?« — »Ker je nežno gojil slovensko besedo in zares ljubil to naše ljudstvo in njegovo zemljo — in — ker je tudi mene in moj stih imel rad...« Ni in ni mogel preboleti, da Slovenska akademija v posvetilu v Slovenskem pravopisu poleg imena Frana Ramovša ni dodala še imena Antona Breznika.

Smt, ki je najmočnejše doživetje Vodnikove poezije, je bila kar prijazen gost našega doma. Ko je umrl Pasternak, je prinesel Tone povečan posnetek »Pasternak na mrtvaškem odru« in obesil sliko na močno poudarjeno mesto v svojo sobo. Tu visi še danes.

In če bo kdo izmed nas začutil v teh bučnih časih domotožje po tišini višinske resničnosti, naj seže po kristalinski čistini poezije Antona Vodnika.

Dora Vodnik

*) Ta opomba se očitno nanaša na to, da smo v zadnjem času večkrat označili tudi Tonetovega brata Franceta Vodnika za pesnika; težišče njegovega dela je namreč v kritiki in esejistiki; vendar je objavljaval tudi pesmi. Op. ur.

Nova Zgodovina slovenskega slovstva

Kulturne novice

Te dni izide pri Mladinski knjigi nova »Zgodovina slovenskega slovstva«. Napisal jo je univ. prof. dr. Anton Slodnjak.

V napovedi je rečeno med drugim: »Iz nove slovenske slovstvene zgodovine je vseskozi čutiti, da jo je napisal globok poznavalec slovenske knjige, naj je sodba napisana za preteklo ali za sodobno slovensko knjigo. Iz nje je čutiti široko razgledano in prizadeto osebnost slovstvenega delavca, ki mu je slovenska knjiga zmeraj prva stvar. Ta zgodovina slovenskega slovstva bo edinstvena tudi po tem, ker bo prvokrat ovrednotila slovensko knjigo, ki je izšla v zamejstvu. Svojo ceno bo knjigi dalo tudi skrbno izbrano ilustrirano gradivo.« Knjiga obsega čez 600 strani.

LITERARNI VEČER V CELOVCU

V ponedeljek, 16. t. m., je bil v Celovcu literarni večer, ki ga je priredila Zveza slovenskih prosvetnih organizacij. Odlomke svojih del so brali Stanko Cajnar, Ciril Kosmač, Edvard Kocbek, Ivan Potrč, Boris Pahor in Alojz Rebula.

Po pozdravnem govoru predsednika Zveze slov. prosv. organizacij dr. F. Zwitterja je spregovoril profesor celovške gimnazije Messner, ki je poslušavcem tudi predstavil posamezne literate. Priveditve se je udeležila zlasti številna skupina srednješolcev, prisotni pa so bili tudi drugi koroški Slovenci.

Pozornost je vzbudila zadnje čase pesniška zbirka Alenke Glazer »Ujma«, ki je izšla pri založbi v Mariboru. Odlikuje se po dobrem jeziku, globoki, nežni lirčnosti in izvirnosti.

Slovenski otroci so dobili še eno knjigo o Piki. To je zbirka zgodb »Vse o Piki«, ki jo je napisal Cvetko Zagorski. Pika je njegova hčerkica in v knjigi opisuje njeno doživljanje. Knjigo je izdala založba Obzorja, ilustrirala pa jo je Lidija Ostere.

V »Lutrovski kleti« pod gradom v Sevnici restavrirajo freske, ki pomenijo edine renesančne slikarje v Sloveniji, delane na zid. Dolgo so iskali, da so našli pravo tehniko njihovega restavriranja. Kapela je bila najprej katoliška cerkva, pozneje pa so jo protestanti spremenili v svojo kapelo, in še pozneje je bila spremenjena v klet.

Koroški intelektualec Feliks J. Bister, ki se je udeležil letos zborovanja v Dragi, je objavil v dunajskem tedniku »Die Furche« odločen dopis o tem, da bi bil že čas, da bi avstrijske oblasti rešile vprašanje slovenske manjšine na Koroškem, kar bi jim olajšalo stališče do vprašanja Južnih Tirolcev.

Pri Pomurski založbi v Murski Soboti je izšel roman »Mrgolenje prahu«, v katerem je Evald Flisar prikazal življenje prekmurskih Ciganov.

Kaj nameravajo Sovjeti?

(Nadaljevanje s 1. strani)

se verjetno iz strahu postavila bolj na sovjetsko stran.

Naslednja stopnja, preden bi mogel Zahod, ki bi bil v tem primeru zreduciran na Anglijo in Združene države s Kanado in Avstralijo, preiti v protiofenzivo — vedno upoštevajoč, da bi do tega hipa ne bilo uporabljeno atomsko orožje — bi organizirala Sovjetska zveza v vsej zasedeni ali ustrašeni Evropi kvizlinške režime ali režime ljudske fronte, kot bi jih zahtevala. S tem bi nekako »legalizirala« svoje osvoboditve in jih spremenila v "osvoboditve" pred kapitalizmom, protirevolucijo, revizionizmom itd., po potrebi, glede na deželo in politični položaj.

MINUS V MOTORIZACIJI

Glavni razlog, ki dozdevno ovira Sovjetsko zvezo pred takim tveganjem, to je velikanski minus v motorizaciji in industriji nasproti Zahodu, bi mogel biti odpravljen — tako najbrž upajo Sovjeti — prav z zasedbo Evrope, kajti v Nemčiji in v drugih zasedenih državah bi postalo plen sovjetske vojske na desetine milijonov motornih vozil, od avtomobilov do tovornjakov, ter najmodernejše avtomobilske industrije v Nemčiji in Italiji, a tudi francoska in švedska industrija bi bili v takem primeru prisiljeni delati predvsem za Sovjete. Bencina in nafte pa bi imeli Sovjeti dovolj ne le doma, ampak tudi v arabskih državah.

MOČ SVOBODE

Ce so sovjetski voditelji odločeni nadaljevati s svojo sedanjo politiko zasedb in strahovanja imajo nujno v načrtu tako vojno akcijo, pri kateri se verjetno zanašajo še na socialne upore v Južni Ameriki in drugje. Zahodne demokracije se zdijo nasproti temu na isti poziciji kot angleška diplomacija v času Chamberlaina — reševanje miru, prigovarjanje, otročje veselje nad vsako podpisano pogodbo s Sovjeti in upanje v razumnost diktatorjev. Nekoč se je ta taktika že ponesrečila in je napravila vojno, ki je sledila, še tem hujšo in daljšo. Morda se bo ponesrečila tudi zdaj.

Gotovo pa je, da sta pretirano zaupanje in miroljubnost sicer res glavni napaki demokracij in povzročata njihovo dozdevno počasnost in neučinkovitost v reagiranju na napadalnost totalitarnih diktatur, da pa ni po drugi strani nobena stvar na svetu močnejša in učinkovitejša, kakor sila demokracij, kadar se zgane, povezana s pogumom in zavednostjo svobodoljubnih narodov in množic vsega sveta, ki hočejo ohraniti ali si spet pridobiti svobodo. In v tem je jamstvo, da se noben načrt, ki računa z nasiljem, zasedbami in z vojno, ne bo za trajno obnesel.

☆

PREJELI SMO

(nadaljevanje s 4. strani)

ne bo to nečemur pomagalo, kajti žal tisti naši odpadniki ne berejo več ne slovenskih časopisov ne revij in jih nič več ne more ganiti, kar je pristno slovenskega.

No, pravim, zdaj ko sem napisal, kar mi je že dolgo ležalo na srcu, bi rad povedal, da me je dvoje strani te dni razveselilo, in sicer zadnji uvodni članek s tem v zvezi v Novem listu ter lepa črtica Josipa Kravosa, ki jo je objavil Primorski dnevnik 12. t. m. Poleg tega pa me je ganilo prizadevanje slovenskih učiteljev, ki obiskujejo slovenske družine in nagovarjajo slovenske starše, naj svojega otroka pošiljajo v slovensko šolo. Slednji so vredni vse naše pomoči in pohvale: vsa čast jim!

R. K.

Z Goriškega

Krmia SMRT UGLEDNEGA MOZA

V ponedeljek smo pokopali ob izrednem spremstvu enega izmed najbolj uglednih mož naše soseske, Pepija Sirka, lastnika znane restavracije pri Subidi in vnetega lovca. Po rodu je bil iz Višnjevika. Dva meseca je ležal bolan v goriški bolnišnici, nazadnje je pa podlegel zavrtni bolezni kljub žilavemu odporu in svojemu vedno vedremu humorju. Učaka! je komaj 59 let vedno delavnega življenja.

Njegovo truplo so prepeljali iz bolnišnice domov, kjer so jo postavili na oder na dvorišču. Castno stražo je delala skupina uniformiranih lovcev. Pogreb je vodil krminski dekan msgr. Trevisan. Dolgi spreved, okrog sto petdeset avtomobilov, je krenil v krminsko stolnico. Pred hišo je zapel v slovo moški zbor z Oslavja. Po opravljenih obredih na pokopališču se je poslovil od rajnega D. Markočič v imenu lovske družine iz Brd-Kanala in msgr. Močnik, ki je orisoval kremeniti pokojnikov značaj. Po molitvah v slovensščini je zapel še zadnji pozdrav »Briški oktet«. Petindvajset vencev so še zložili okrog groba, ko so žena, hčeri, sin Jožko in sorodniki jokali ob bridki izgubi. Njim izražajo vsi prijatelji in znanci globoko sočutje. Sožalju se pridružuje tudi naš list.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

BREG IN VESNA DOBRO ZACELA

Začelo se je pokrajinsko mladinsko nogometno prvenstvo. Vpisanih je 16 ekip. Vse bodo tekmovali v isti skupini in vsaka ekipa bo morala odigrati kar 30 tekem.

Letošnjega prvenstva se udeležujejo tri slovenske mladinske najstoričice: Breg, Vesna in Gaja.

Mladi nogometaši Brega so se za to važno tekmovalje vestno pripravili in ga tudi zelo uspešno začeli. Odigrali so dve tekmi in obakrat zmagali. Preteklo nedeljo so proti moštvo S. Giovanni zmagali sicer s tesnim izidom 1:0, vendar pokazali so zrelo in tehnično igro, s katero bi brez dvoma zaslužili višji rezultat. Mladinsko moštvo Brega trenira letos nogometaš prvega moštva Vinko Vižintin. Na razpolago ima sledeče nogometaše:

VRATARJA: Zerjal Mario in Bet Walter;
BRANILCI: Kuret Silvan, Gerli Herman, Krmec Marino, Slavec Vojko in Gaburro Walter;
NAPADALCI: Zahar Branko, Bandi Fabio, Čuk Igor, Kocjan Boris, Krmec Viljem, Čuk Mario in Slavec Igor.

Tudi mladinci kriške Vesne so v prvi tekmi proti moštvo Esperia slavili gladko zmago z 2:0. Nastopili so v sledeči postavi: Gruden; Košuta D., Verginella; Bogatec, Germani, Fazza; Košuta, D'Avanzo, Bedin, Sulčić E., Crismani.

Moštvo trenirata novi trener Schillani in Rado Caharija. V prvi tekmi je mlada kriška ekipa pokazala že zavidljivo vigranost in disciplino na igrišču. Če bode mladi Križani tako tudi nadaljevali, bodo pripravili svojim vaščanom še marsikatero veselje.

Spomini iz prve svetovne vojne

112 V RUSKEM UJETNIŠTVU. Inž. J. R.

Pravila je, da obstaja trojka, ki se je zaklela, da reši Rusijo morečega vpliva sibirskega mužika; to je namreč bil Rjasputin. Glavni član trojke, tisti, ki bi moral kriti zarotnike na dvoru pred kaznijo, je bil knez Jusupov. Ko so zvalili Rjasputina v klet na pitje, so pili črno vino. Trije kozarci so bili enako veliki, oni pred Rjasputinom pa znatno večji, a on ni vedel, da je v njem neviden strup. Nalili so kozarce in po daljšem odmoru spili do dna. Trojka je pričakovala, da se Rjasputin kar zgrudi — ker doza strupa bi ubila bika —, a namesto tega se je samo malo obliznil. Dali so mu še en kozarec vina, ki je imelo še hujšo dozo strupa, toda Rjasputin je postal samo nekoliko nasilen. Takrat je moral knez Jusupov izprazniti ves pištolski šarnir, da ga

je položil. To mi je pripovedovala Lavra Lazareva, ko me je gostila s čajem in piškoti. Potem pa me je vprašala, kako je z mojo ljubeznijo do Nine Konstantinovne (Feldšerjeve). Zopet sem ji povedal, da hočem prej zaključiti izpite, kot se bom oženil, mogoče pa da bom še odšel v vojsko kot prostovoljec, na pomoč Srbom. »Potem ste kot junak iz Ane Karenine, ki je tudi šel na pomoč Srbom.« V ostalem moje ravnanje in moje namene odobrava in mi vošči mnogo uspeha. Tedaj je prišel iz salona ravnatelj in me vprašal, če bi šel rad domov, kar sem potrdil. Ravnatelj je takoj uredil, da me je odpeljal domov hlapec Klimenta Ivaniča. Ravnatelja sem videl komaj drugi dan popoldne in me je povabil na partijo šaha. Pri tem mi je povedal, da sem prejšnji dan ko-

misiji za ureditev Besarabije v mnogočem razčistil pojme.

☆

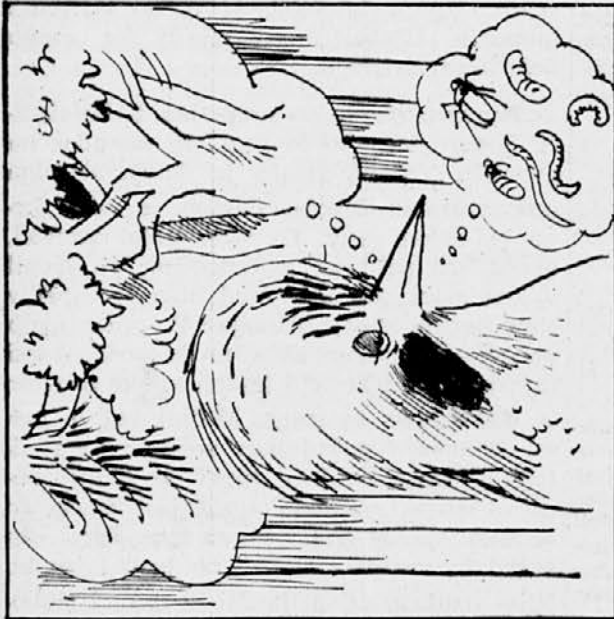
S tem se zaključujejo zanimivi spomini inž. Josipa Rustje iz ruskega vojnega ujetništva. Končajo se pa nekako na poloviči. Pisatelj je namreč imel v osnutku še bolj zanimivo nadaljevanje o čudovitih zapletljivostih in doživljajih, ki so ga vodili preko Rusije in daljne Sibirije skoraj okoli sveta na solunsko fronto kot prostovoljec. Kot tak se je udeležil bojev na Kajmakčalanu, preboja sovražne fronte in zmagoslavnega pohoda z zavezniškimi armadami.

Z utripom zmage bi se zaključili spomini slovenskega vojaka v prvi svetovni vojni, ki so zbudili izredno zanimanje posebno starejših bravcev.

Prenagla smrt pa je našemu doživljajev polnemu inženirju izvila però iz rok. Ti spomini pa ostanejo kot zadnje pisano delo moža, ki je posvetil svojemu narodu svoje vsestranske moči.

ZGODBA O

Bučku

»Gozd so zelena drevesa in rože in gnezdo. In svobodno letaš, kamor hočeš. Ko zjutraj posije sonce, se vse blešči od rosnih kapljic.«

»Kdo pa v gozdu trosi proso?« je hotel vedeti Bučko. »Proso!« se je namrdnila šoja. »Pošten ptič si mora sam priskrbeti hrano. Crve ali hrošče.« Bučko ni vedel, kaj je črv, vendar bi ga za vse na svetu rad pokusil, vsaj enkrat, kot se reče

Bučko se je zasmejal in zavpil:

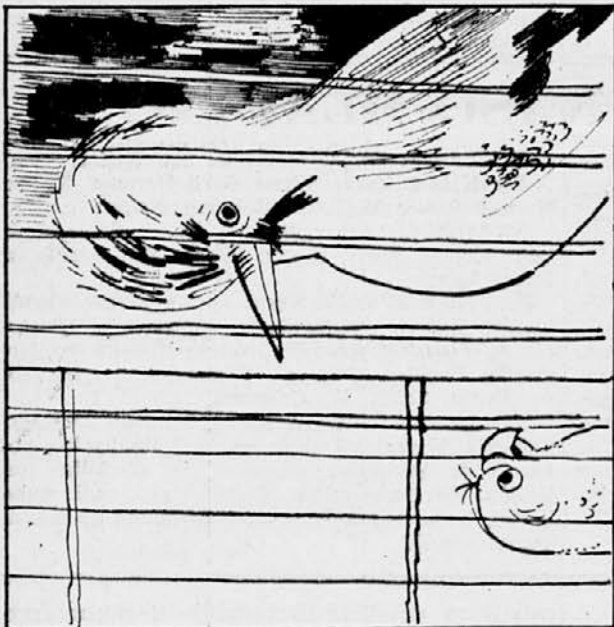
»Mama, teta šoja, telefon bo zlezel skozi okno!«

Vse ptice so zagnale vrišč in šavs.

Pritekel je stric Tičar, zapodil telefon in zaprl okno.

»To je bila mačka! Ta žre ptice.« mu je razkladala mama in se še vedno tresla od prestanega strahu. Bučko pa je premišljeval in modro povedal:

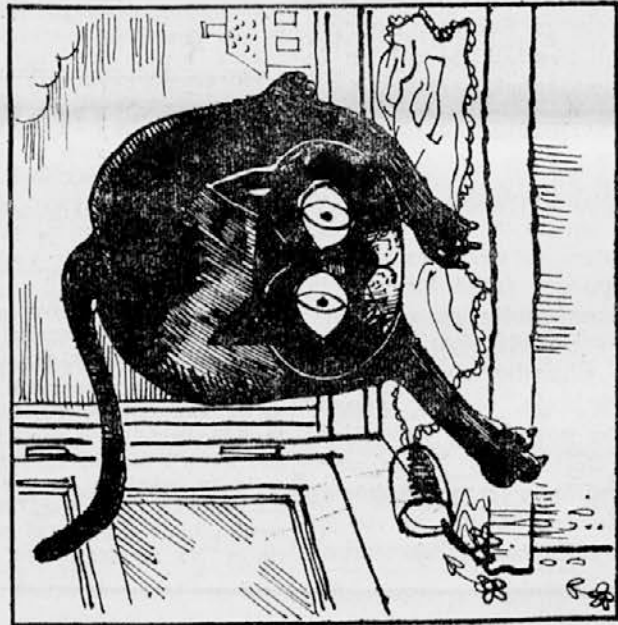
»Torej tam zunaj le ni vse tako lepo!«

ko pa je videla, da se Bučku smili in da je lepo vzgojen ptič, je postala prijaznejša. Se vedno ni govorila z nikomer drugim. Bučku pa je le povedala, da ji je ime šoja in da je prišla iz gozda.

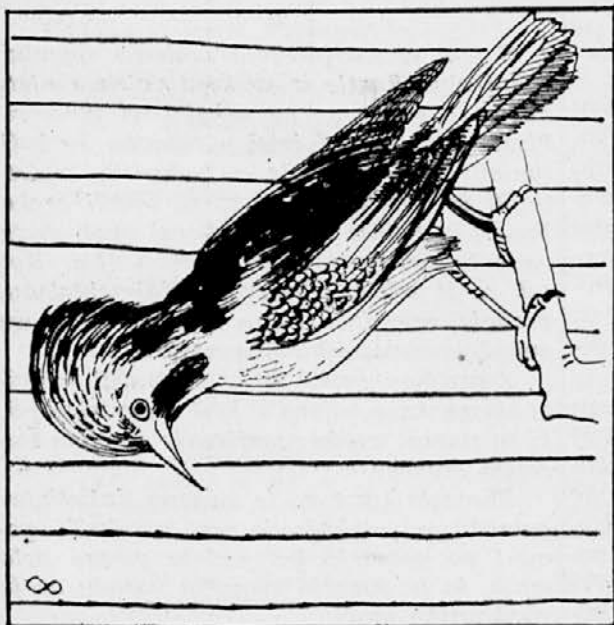
»Kaj pa je to, gozd?« je vprašal Bučko.

Šoja je vzdihnila in nekaj časa molčala.

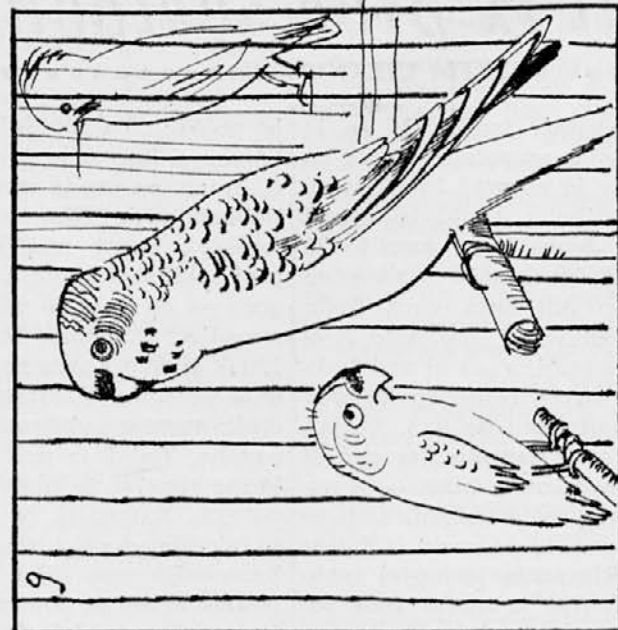
Nekega dne se je Bučko spet postavil pred svojimi tetami in strici. Bilo je popoldne in vsi so dremali. Bučko je ravno razmišljal, kakšen neki mora biti jazbec, ki mu ga je sosedna šoja omenila malo prej.

Nenadoma zagleda, kako pri mizi s telefonom skozi odprto okno leze še en telefon. Bil je ravno tako črn, sprejaj pa sta se mu bleščali le dve številki. Kaj tako smešnega pa še ne!

8. Toda vmesna kletka ni bila dolgo prazna. Stric Tičar je prinesel veliko črno ptico, ki je otožno čepela v kotu. Bučka je naznansko zanimalo, kdo je ta črna teta in od kod je prišla.

Teta Raglja je dobila v svojo kletko še tri prijateljice. Ves dan so klepetale in za Bučka ni bilo več časa. Zato pa se je lahko ves dan banimal za novo stanovalko na desni strani.

9. Sosedna šoja mu je dan za dnem pripovedovala čudovite stvari. V Bučku se je vedno bolj budilo hrepenenje, da bi tudi on živel v gozdu, nabiral črve in spletal gnezdo. Zdaj je gozd že kar dobro poznal, kajti šoja mu je razkladala dan na dan, on pa je bil dober in marljiv učenec.

Mami ni bilo nič kaj prav, da njen Bučko hrepeni po takih tujih rečeh, ziniti si pa ni upala nobene, kajti šoja je bila velika in resna in z njo sploh ni govorila.